

ODPOLITIZOVANIE RTVS

OBSE odporúča posúdiť zmenu voľby riaditeľa RTVS. Vedenie RTVS nesúhlasí s kritikou, že pomáhalo SNS. RVR dostala počas volieb viaceré sťažnosti aj na RTVS. Ako zmeniť voľbu riaditeľa RTVS?

OBSE vo svojej finálnej [správe](#) hodnotiacej tohtoročné parlamentné voľby odporúča, aby sa zmenila voľba riaditeľa RTVS a taktiež lepšie zabezpečila jej finančná nezávislosť. V sekcii, ktorá sa týka mediálneho pokrytia volebnej kampane, sa ďalej spomína, že hoci sa SNS na základe prieskumov verejnej mienky nekvalifikovala do poslednej predvolebnej debaty na RTVS, jej kandidát bol napriek tomu pozvaný po tom, ako sa televízia rozhodla upraviť pôvodné pravidlá. Pohľad medzinárodných pozorovateľov, ktorí kriticky hodnotia RTVS pre spôsob pokrývania predvolebnej kampane, je tak v súlade s hodnotením organizácií [MEMO 98](#) a [Transparency International](#) (TIS).

Žiadne sťažnosti, všetko podľa zákona

V reakcii na kritiku zverejnila RTVS dokument pod názvom [„Informácia RTVS v zmysle uznesenia Výboru NR SR pre kultúru a médiá“](#), v ktorom nesúhlasí s výsledkami monitoringu MEMO 98, ani s analýzou TIS. RTVS argumentovala, že ani monitoring Rady pre vysielanie a retransmisiu ani uznávané medzinárodné organizácie (ako napr. OBSE) neukázali na porušenie zákona v súvislosti s jej vysielaním počas volebnej kampane. V dokumente sa ďalej spomína, že *„RTVS nezaznamenala ani žiadnu individuálnu sťažnosť kandidujúceho politického subjektu na neobjektívne či neférové informovanie. [...] Na základe uvedeného je RTVS presvedčená, že v čase volebnej kampane pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, rovnako aj predtým, postupovala plne v súlade so zákonom a riadne zabezpečila objektivitu, nestrannosť a nezávislosť spravodajstva RTVS.“*

Pomoc pre SNS

Počas nedávneho zasadania Výboru pre kultúru a médiá však jeho predseda Kristián Čekovský spomenul kritiku hnutia OĽaNO, ktoré pred voľbami [vyzvalo](#) šéfa RTVS Jaroslava Rezníka, aby prestal pomáhať SNS. Okrem toho vyslovil Čekovský podozrenie, že neodvysielaním príspevku o telefonáte Andreja Danko a Aleny Zsuzsovej v rozhlase mohlo dôjsť porušeniu zákona o RTVS i ústavného zákazu cenzúry. Generálny riaditeľ Rezník cenzúru Dankovho telefonátu odmietol s tým, že príspevok bol odvysielaný niekoľkokrát v iných spravodajských reláciách. So svojimi zisteniami prišlo teraz aj OBSE, ktoré taktiež spomína zmenu pravidiel v prospech SNS.

Na druhej strane treba spomenúť, že hoci Rada pre vysielanie a retransmisiu (RVR) dostala v súvislosti s voľbami viaceré sťažnosti a veľa z nich sa týkalo aj vysielania RTVS (predovšetkým v súvislosti s povinnosťou *vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských a politicko-publicistických programov*), nie je známe, že by členovia RVR vyhodnotili niektorú z týchto sťažností ako opodstatnenú.

Zmena zákona o RTVS

Vo vládnej koalícii sa intenzívne začína diskutovať o prípadnej zmene zákona o RTVS. Zatiaľ čo u nás volí a odvoláva riaditeľa RTVS parlament, napríklad v susednom Česku je to Rada Českej televízie (teda model, ktorý na Slovensku fungoval medzi rokmi 2004-2010). Tiež ju síce volí parlament, ale predseda len ide o menej priamu formu politického vplyvu a tlaku. Či už bude riaditeľa voliť parlament, alebo Rada RTVS, najdôležitejšie je zmeniť súčasnú tajnú voľbu riaditeľa na verejnú, čím by bol celý proces transparentnejší a verejnosť by mala lepšiu možnosť vidieť do pozadia prípadných dohôd a následnej prípadnej závislosti riaditeľa od konkrétnych politických strán. Aj v súvislosti s voľbou Rezníka v roku 2017 nebolo úplne jasné, ktorých 95 poslancov za neho nakoniec zahlasovalo. Čo bolo jasné je však fakt, že jeho víťazstvo bolo výsledkom politických dohôd (predovšetkým zmeny postoja strany Most-Híd) a nie odbornosti - keďže v takom prípade by boli pôsobenie na čele Slovenského rozhlasu v [čase](#) tretej Mečiarovej vlády (1998), či škandalózne podpísanie [zmluvy](#) so Sputnikom ešte v čase keď šéfoval TASR (2017), dostatočnými dôvodmi na jeho diskvalifikáciu. Na druhej strane je len trpkou iróniou to, že k zmene na mieste riaditeľa došlo najmä preto, že pod taktovkou bývalého riaditeľa Václava Miku začala RTVS postupne naplňať svoje poslanie, čím sa stala nepohodlnou pre vtedajšiu vládnu garnitúru.

V súvislosti s možnou zmenou zákona o RTVS je preto dôležitá jedna zásadná vec. Zákon by sa nemal meniť účelovo len preto, aby bolo možné odvolať konkrétnu osobu a dosadiť niekoho, kto bude mať pre zmenu bližšie k súčasnej vládnej väčšine. Malo by ísť o systémovú zmenu, ktorá by sa v duchu odporúčania OBSE pokúsila aspoň čiastočne odpolitizovať voľbu riaditeľa RTVS a nastaviť lepšie podmienky pre fungovanie televízie a rozhlasu verejnej služby. V praxi to znamená, aby bol proces voľby čo najtransparentnejší a profesionálnejší, kedy budú kandidáti dostatočne „grilovaní“ zo strany všetkých relevantných aktérov, aby zvíťazil kandidát s najlepšimi predpokladmi na riadenie RTVS (a nie najlepšie napísaný projekt).

Článok bol publikovaný dňa 23.5. 2020 ako blog na [SME](#)